Никодиновски, Звонко - Фигуративните значења на водното конче во францускиот и во македонскиот јазик (стр. 1-3), од книгата *Фигуративните значења на инсектите во францускиот и во македонскиот јазик,* 2 - ри Август С, Штип, 2007 (2016), 636 стр.

ФИГУРАТИВНИТЕ ЗНАЧЕЊА НА ВОДНОТО КОНЧЕ ВО ФРАНЦУСКИОТ ЈАЗИК

§ 1. Водното конче го дели дваесет и четвртото место, заедно со крлежот, меѓу инсектите во францускиот корпус од базата по бројот на јавувања (**9** единици или **0,85 %** од вкупно 1056 единици со фигуративно значење). Во македонскиот корпус нема единици со водното конче.

Во ***Речникот на симболи*** наоѓаме дека луѓето се воодушевувале од **елеганцијата и лежерноста** на водното конче. Покрај тоа, водното конче претставува симбол на Јапонија а самата земја се означува понекогаш со називот *Остров на водното конче* со оглед на сличноста на формата на островот Хондо со изгледот на инсектот.

1

А. Водното конче во францускиот јазик

а. Семиолошки признаци

§ 2. Признакот **ФИЗИЧКИ ОСОБИНИ** е застапен во **2** единици и со **22,22 %** се наоѓа на второ место меѓу три групи признаци. Овој признак е претставен од **2** особини: **големина** и **изглед**.

Иако водното конче по големина не е многу големо како животно, сепак во споредба со другите инсекти тоа е доста поголемо па веројатно оттаму и оваа единица која симболизира **крупна жена**: (1) Ⓕ **libellule (C'est une vraie libellule!)** = «se dit ironiquement d'une dame de corpulence respectable» (*Edouard*).

Особината **изглед** ја среќаваме во **1** единица во која морфологијата на водното конче е одговорна за верувањето дека водното конче е љубовница (во фр. јазик именката **libellule** е од женски род) на жената од ѓаволот: (2) Ⓕ **La libellule est l'amante de la femme du diable** (*Rolland, t. 13, 83: Vienne;* la libellule, au moment où elle arrive à l'état parfait, porte sur le dos, pendant quelque temps, la dépouille de sa chrysalide qui est noire et d'une forme étrange. De là vient qu'on l'appelle dans divers pays: ***le cheval du diable***).

[1] Sp. J. Chevalier & A. Gheerbrant : ***Dictionnaire des symboles,*** Robert Laffont, Paris, 1982, str. 568.

Nikodinovski, Zvonko - Figurativnite značenja na vodnoto konče vo francuskiot i vo makedonskiot jazik (str. 1-3), od knigata *Figurativnite značenja na insektite vo francuskiot i vo makedonskiot jazik,* 2 - ri Avgust S, Štip, 2007 (2016), 636 p.

§ 3. Признакот **ОДНЕСУВАЊЕ** е застапен во **6** единици и со **66,66 %** се наоѓа на прво место. Овој признак е претставен преку **2** особини: **однесување според времето** и **однесување според други појави.**

Првата особина е застапена во едно претскажување во кое однесувањето на водното конче предвидува **дожд**:

(3) Ⓕ **Les libellules rasent la surface de l'eau lorsque la pluie arrive** = «on ne trouve les libellules qu'à proximité d'un plan d'eau. On peut donc s'attendre à voir ces gracieux insectes, dont la larve est très appréciée des pêcheurs, raser la surface de l'eau. Le dicton ci-dessus, originaire des Vosges, est donc sujet à caution» (*Dictons des bêtes)*.

Во следните **5** единици среќаваме верувања сврзани со однесувањето меѓу водното конче и човекот. Еден дел од тие верувања се позитивни, било да **носат среќа**: (4) Ⓕ **Mettre des ailes de libellule bleue dans un livre de messe, porte bonheur** (*Rolland, t. 13, 82: Nièvre)*, или пак предвидуваат **стапување во брак во тековната година**: (5) Ⓕ **Qui attrape une libellule est sûr de se marier dans l'année** (*Dictionnaire des superstitions*).

Негативните предвидувања се однесуваат на **лош предзнак воопшто**: (6) Ⓕ **Voire des libellules est un mauvais présage** (*Rolland, t. 13, 82: Sarthe)*, **лош љубовен предзнак**: (7) Ⓕ **Si, quand on rapporte une libellule à la maison, elle meurt avant l'arrivée, c'est un mauvais présage d'amour** (*Rolland, t. 13, 82: Savoie)*, или пак **предзнак за смрт**: (8) Ⓕ **Si une libellule vous frappe au front, vous devez mourir dans l'année** (*Rolland , t. 13, 82: Wallonie)*.

§ 4. Признакот **ОДНЕСУВАЊЕ МЕЃУ ВОДНОТО КОНЧЕ И ЧОВЕКОТ** е претставен преку **1** особина. Особината **однесување меѓу човекот и водното конче** ја среќаваме во **1** фразема која симболизира **ситничар**: (9) Ⓕ **sodomiseur de libellules** = «se dit d'un personnage délicat et raffiné qui ne trouve son plaisir que dans la difficulté. Forme littéraire de "enculeur de mouches"» (*Edouard*).

б. Семантички признаци

§ 5. Анализирајќи ги значењата на француските фигуративни единици (вкупно 9) кои содржат лексеми од лексичко-семантичкото поле "ВОДНО КОНЧЕ", доаѓаме до следните заклучоци:

- групата признаци "ФИЗИЧКИ ОСОБИНИ" е претставена преку **2** особини. Особината "ГОЛЕМИНА" симболизира **крупна жена** (1). Особината "ИЗГЛЕД" донесува верување за **поврзаност на водното конче со ѓаволот** (2).

- групата признаци "ОДНЕСУВАЊЕ" е претставена преку **2** особини. Особината "ОДНЕСУВАЊЕ СПОРЕД ВРЕМЕТО" не симболизира директно ништо но однесувањето на водното конче претставува предзнак за **дожд** (3). Особината "ОДНЕСУВАЊЕ СПОРЕД ДРУГИ ПОЈАВИ" го претставува водното конче како предзнак за: **среќа** (4), **стапување во брак** (5), **несреќа** (6), **несреќа во љубов** (7), **смрт** (8).

- групата признаци "ОДНЕСУВАЊЕ МЕЃУ ВОДНОТО КОНЧЕ И ЧОВЕКОТ" е претставена преку **1** особина. Хиперболичното сексуално изживување на човекот врз водното конче симболизира **ситничар** (9).

Водното конче во француските фигуративни единици влегува исклучиво со една од следните значенски категории: **како човечко тело** (**крупна жена**), **како човечко однесување** (**ситничар**), **како предзнак за** (**дожд**, **среќа**, **стапување во брак**, **несреќа**, **несреќа во љубов**, **смрт**), **како верување за** (**поврзаност на водното конче со ѓаволот**).

§ 6. Кај француските фигуративни единици со водно конче ја имаме следната состојба во распоредот на референтната вредност:

- најголем број единици се со негативна референтна вредност (вкупно **6** или **66,66 %**). Негативни се најголем број признаци (вкупно **6**: 1 признак + 4 предзнаци + 1 верување): **крупна жена**, **предзнак за дожд**, **несреќа**, **несреќа во љубов**, **смрт** и **верување за поврзаност на водното конче со ѓаволот**.

- на второ место се единиците со позитивна референтна вредност (**2** единици или **22,22 %**). Позитивни се 2 предзнаци: **предзнак за** (**среќа**, **стапување во брак**).

- на трето место се единиците со неодредена вредност (**1** единица или **11,11 %**). Неодреден е признакот **ситничар**.

Водното конче значи се јавува главно со негативна референтна вредност во францускиот корпус.

§ 7. Француските фигуративни единици со водно конче се засновани врз **2** разни стилски фигури, како различни видови на фигуративно значење. Нивната застапеност е следната: на прво место се наоѓа аналогијата со **7** единици (**77,77 %**), на второ место е метафората со **2** единици (**22,22 %**).